

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατευθυντήριες γραμμές για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του κανονισμού IPI από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς και από τους οικονομικούς φορείς

(2023/C 64/04)

Περιεχόμενα

1. Προσδιορισμός της καταγωγής ενός οικονομικού φορέα	8
1.1. Αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να προσδιοριστεί αν ένα νομικό πρόσωπο ασκεί «ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες» σε συγκεκριμένη χώρα	8
1.2. Αποδεικτικά έγγραφα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον προσδιορισμό των «ουσιαστικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων»	8
2. Προσδιορισμός της καταγωγής υπηρεσιών	9
3. Προσδιορισμός της καταγωγής αγαθών	9
3.1. Καταγωγή αγαθών βάσει της έννοιας των αγαθών που έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου σε μία μόνο χώρα	9
3.2. Καταγωγή αγαθών στην παραγωγή των οποίων συμμετέχουν μία ή περισσότερες χώρες και η έννοια της «τελευταίας ουσιώδους μεταποίησης»	10
3.2.1. Προσδιορισμός της καταγωγής για προϊόντα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 22-01 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ΕΤΚ	10
3.2.2. Προσδιορισμός της καταγωγής για προϊόντα που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα 22-01 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ΕΤΚ	10
4. Υποχρεώσεις των επιλεγέντων προσφερόντων	11
4.1. Υποχρεώσεις σχετικά με την υπεργολαβία κατά την εκτέλεση της σύμβασης	11
4.2. Υποχρεώσεις σχετικά με την καταγωγή των αγαθών που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της σύμβασης	12
4.3. Υποχρεώσεις σχετικά με την παροχή επαρκών αποδεικτικών στοιχείων κατόπιν αιτήματος	12
4.4. Υποχρεώσεις σχετικά με την καταβολή αναλογικής επιβάρυνσης	13
5. Πώς και πότε θα πρέπει οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς να εφαρμόζουν μέτρο IPI	13

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/1031 (στο εξής: κανονισμός IPI) ⁽¹⁾ ορίζει τις διαδικασίες που ακολουθεί η Επιτροπή κατά την ανάλυση ερευνών σχετικά με εικαζόμενες περιπτώσεις μέτρων ή πρακτικών τρίτων χωρών έναντι οικονομικών φορέων, αγαθών και υπηρεσιών της Ένωσης, καθώς και κατά την έναρξη διαπραγματεύσεων με τις εν λόγω τρίτες χώρες. Παρέχει επίσης στην Επιτροπή τη δυνατότητα να επιβάλλει μέτρα IPI σε σχέση με τέτοια μέτρα ή πρακτικές τρίτων χωρών, για τον περιορισμό της πρόσβασης οικονομικών φορέων, αγαθών ή υπηρεσιών από τρίτες χώρες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων της Ένωσης.

Το άρθρο 12 του κανονισμού IPI προβλέπει ότι η Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές, εντός 6 μηνών από τις 29 Αυγούστου 2022, για να διευκολυνθεί η εφαρμογή του από τις αναθέτουσες αρχές, τους αναθέτοντες φορείς και τους οικονομικούς φορείς.

Στην αιτιολογική σκέψη 34 του κανονισμού αναφέρεται ότι οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες, ιδίως, σχετικά με τις έννοιες της καταγωγής των φυσικών και νομικών προσώπων, της καταγωγής των αγαθών και των υπηρεσιών, των πρόσθετων υποχρεώσεων και της εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων στο πλαίσιο του εν λόγω κανονισμού. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες πληροφόρησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, με σκοπό να αποφευχθεί η υπερβολική επιβάρυνσή τους.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2022, σχετικά με την πρόσβαση των οικονομικών φορέων, αγαθών και υπηρεσιών τρίτων χωρών στις αγορές της Ένωσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και των συμβάσεων παραχώρησης και τις διαδικασίες που υποστηρίζουν τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την πρόσβαση των οικονομικών φορέων, αγαθών και υπηρεσιών της Ένωσης στις αγορές δημοσίων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης τρίτων χωρών (μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις – IPI) (ΕΕ L 173 της 30.6.2022, σ. 1).

1. Προσδιορισμός της καταγωγής ενός οικονομικού φορέα

Για τους σκοπούς της εφαρμογής του κανονισμού IPI, η καταγωγή ενός οικονομικού φορέα θα πρέπει να προσδιορίζεται ως εξής:

Σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας είναι φυσικό πρόσωπο, ως καταγωγή του λογίζεται η χώρα της οποίας είναι υπήκοος ή στην οποία το άτομο αυτό έχει το δικαίωμα μόνιμης διαμονής.

Σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο, ως καταγωγή του λογίζεται η χώρα στην οποία έχει συσταθεί ή κατ' άλλον τρόπο οργανωθεί το νομικό πρόσωπο, υπό την προϋπόθεση ότι ασκεί ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες στην επικράτεια της εν λόγω χώρας.

Το κριτήριο των ουσιαστικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων χρησιμεύει ώστε να αποφεύγεται πιθανή καταστρατήγηση μέτρου IPI που έχει θεσπιστεί βάσει του εν λόγω κανονισμού μέσω της δημιουργίας, από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που κατάγονται από χώρα που υπόκειται σε μέτρο IPI, εικονικών εταιρειών ή εταιρειών-βιτρινών στην επικράτεια άλλης χώρας από τη χώρα που υπόκειται σε μέτρο IPI.

1.1. Αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να προσδιοριστεί αν ένα νομικό πρόσωπο ασκεί «ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες» σε συγκεκριμένη χώρα

Ένα νομικό πρόσωπο ασκεί «ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες» σε συγκεκριμένη χώρα εάν ασκεί, στην επικράτεια της εν λόγω χώρας, επιχειρηματικές δραστηριότητες οι οποίες δεν αποτελούν τεχνητή μεθόδευση που γίνεται κυρίως για φορολογικούς σκοπούς ή με σκοπό την καταστρατήγηση μέτρου IPI.

Για να αποδείξει ότι ασκεί «ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες» σε συγκεκριμένη χώρα, ο οικονομικός φορέας μπορεί να επικαλεστεί, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα στοιχεία:

- είδος επιχειρηματικής δραστηριότητας (π.χ. εγκατάσταση παραγωγής, γραφείο αντιπροσωπείας, κέντρο έρευνας και ανάπτυξης κ.λπ.)·
- όγκο / ένταση / ποσοστό επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην εν λόγω χώρα·
- επενδύσεις κεφαλαίου στην εν λόγω χώρα·
- αριθμό εργαζομένων στην εν λόγω χώρα·
- πληροφορίες σχετικά με πελάτες στην εν λόγω χώρα·
- διάρκεια της εγκατάστασης της εταιρείας στην εν λόγω χώρα·
- επαγγελματική διεύθυνση ή διεύθυνση αλληλογραφίας στην εν λόγω χώρα·
- καταβολή φόρων στην εν λόγω χώρα.

Τα ενδεικτικά αυτά στοιχεία θα πρέπει να αξιολογούνται συνολικά και κατά περίπτωση. Για τους σκοπούς αυτής της αξιολόγησης, θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη και άλλα στοιχεία, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης.

1.2. Αποδεικτικά έγγραφα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον προσδιορισμό των «ουσιαστικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων»

Ως παραδείγματα αποδεικτικών εγγράφων που μπορούν να ζητηθούν από οικονομικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, ώστε να εξεταστούν σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά το αν οι εν λόγω φορείς ασκούν «ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες» στην επικράτεια της χώρας στην οποία έχουν συσταθεί ή κατ' άλλον τρόπο οργανωθεί, μπορούν να αναφερθούν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- επιχειρηματικά αρχεία (για πωλήσεις και άλλες πράξεις) — τιμολόγια, αποδείξεις, επιχειρηματικές συμβάσεις, πιστωτικές επιστολές, έγγραφα αποστολής, επιχειρηματικά σχέδια, κατάλογοι προμηθευτών/πιστωτών και αγοραστών και αλληλογραφία με αυτούς, αρχεία αγορασθέντων αποθεμάτων και πωληθέντων αγαθών, έκθεση επίσκεψης στην εταιρεία κ.λπ.

- οικονομικές πληροφορίες —ελεγμένη κατάσταση λογαριασμών, χρηματοοικονομική κατάσταση, αντίγραφο κίνησης τραπεζικού λογαριασμού, φορολογικές δηλώσεις και αξιολογήσεις που εκδίδονται από αρμόδιους φορείς κ.λπ. και
- πληροφορίες για τους εργαζομένους —αρχεία εισφορών σε συστήματα ιατρικής ασφάλισης ή συνταξιοδοτικά συστήματα, συμβάσεις εργασίας κ.λπ.

Τα παραπάνω παραδείγματα είναι απλώς ενδεικτικά. Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτήσουν οποιοδήποτε αποδεικτικό έγγραφο κρίνουν κατάλληλο για τον προσδιορισμό της χώρας στην οποία ασκεί ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες ο οικονομικός φορέας.

2. Προσδιορισμός της καταγωγής υπηρεσιών

Για τους σκοπούς του κανονισμού IPI, η καταγωγή μιας υπηρεσίας προσδιορίζεται με βάση την καταγωγή του οικονομικού φορέα που την παρέχει. Ως εκ τούτου, οι κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό της καταγωγής του οικονομικού φορέα αφορούν και τον προσδιορισμό της καταγωγής υπηρεσιών.

3. Προσδιορισμός της καταγωγής αγαθών

Για τους σκοπούς του κανονισμού IPI, η καταγωγή των αγαθών που παρέχονται κατά την εκτέλεση δημόσιας σύμβασης θα πρέπει να προσδιορίζεται με βάση τους μη προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής που προβλέπονται στον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα (στο εξής: ΕΤΚ) ⁽²⁾, όπως διευκρινίζεται περαιτέρω στις σχετικές διατάξεις του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΚ) 2015/2446 της Επιτροπής (στο εξής: κατ' εξουσιοδότηση πράξη του ΕΤΚ) ⁽³⁾.

Κατ' ουσίαν, οι μη προτιμησιακοί κανόνες καταγωγής χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της χώρας καταγωγής των αγαθών με σκοπό την εφαρμογή της μεταχείρισης του μάλλον ευνοούμενου κράτους (ΜΕΚ) (δηλαδή της συνήθους δασμολογικής μεταχείρισης της Ένωσης), αλλά και την εφαρμογή μιας σειράς από μέτρα εμπορικής πολιτικής, όπως οι δασμοί αντιντάμπινγκ και οι αντισταθμιστικοί δασμοί, τα εμπορικά εμπόρα, τα μέτρα διασφάλισης και οι ποσοτικοί περιορισμοί ή οι δασμολογικές ποσοτώσεις. Χρησιμοποιούνται επίσης για εμπορικές στατιστικές, δημόσιους διαγωνισμούς και για τη σήμανση καταγωγής. Η Ένωση εφαρμόζει το δικό της σύνολο μη προτιμησιακών κανόνων καταγωγής, οι οποίοι μπορεί να διαφέρουν από αυτούς που εφαρμόζει κάποια τρίτη χώρα.

Η μη προτιμησιακή καταγωγή μπορεί να διαφέρει από την προτιμησιακή καταγωγή που καθορίζεται στο πλαίσιο προτιμησιακού εμπορικού καθεστώτος για αγαθά, όπως το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων της Ένωσης ή μια συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών η οποία προβλέπει προτιμησιακή δασμολογική μεταχείριση. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, ακόμη και αν τα αγαθά που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση μιας σύμβασης έχουν αποκτήσει δασμολογική προτίμηση κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση και η καταγωγή των εν λόγω αγαθών προσδιορίστηκε με βάση τους προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής που εφαρμόζονται στις συναλλαγές με τη χώρα εξαγωγής, η καταγωγή των εν λόγω αγαθών, στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων IPI, θα πρέπει ωστόσο να δηλώνεται στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα βάσει των μη προτιμησιακών κανόνων καταγωγής. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι η χώρα καταγωγής δεν είναι κατ' ανάγκη η χώρα από την οποία έγινε η αποστολή και/ή προμήθεια των αγαθών.

Καταρχάς, είναι σημαντικό να είναι γνωστή η ορθή κατάταξη του τελικού αγαθού στο «εναρμονισμένο σύστημα» ⁽⁴⁾ (στο εξής: ΕΣ), διότι με κάθε αγαθό συνδέεται ειδικός κανόνας καταγωγής βάσει της κατάταξής του στο ΕΣ.

Για τον προσδιορισμό της μη προτιμησιακής καταγωγής των εμπορευμάτων χρησιμοποιούνται δύο βασικές έννοιες, και συγκεκριμένα η έννοια των «εξ ολοκλήρου παραχθέντων» προϊόντων και η έννοια των προϊόντων που έχουν υποστεί «τελευταία ουσιαστή μεταποίηση».

3.1. Καταγωγή αγαθών βάσει της έννοιας των αγαθών που έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου σε μία μόνο χώρα

Σύμφωνα με το άρθρο 60 παράγραφος 1 του ΕΤΚ, «τα εμπορεύματα που έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου σε μία μόνο χώρα ή έδαφος θεωρούνται ως καταγόμενα από την εν λόγω χώρα ή έδαφος».

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 269 της 10.10.2013, σ. 1).

⁽³⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2015/2446 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2015, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά λεπτομερείς κανόνες σχετικούς με ορισμένες από τις διατάξεις του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 343 της 29.12.2015, σ. 1).

⁽⁴⁾ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/content/enarmonismeno-systima-0>

Το άρθρο 31 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ETK περιλαμβάνει εξαντλητικό κατάλογο των αγαθών που θεωρούνται ως παραχθέντα εξ ολοκλήρου σε μία μόνο χώρα ή έδαφος. Ο κατάλογος αυτός αφορά κυρίως τα προϊόντα που παράγονται στη φυσική τους κατάσταση και τα προϊόντα που παράγονται από προϊόντα τα οποία έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου σε μία μόνο χώρα ή έδαφος. Επομένως, και για τους σκοπούς του κανονισμού IPI, τα προϊόντα αυτά μπορούν να θεωρούνται ως παραχθέντα εξ ολοκλήρου σε μία μόνο χώρα και έδαφος.

3.2. Καταγωγή αγαθών στην παραγωγή των οποίων συμμετέχουν μία ή περισσότερες χώρες και η έννοια της «τελευταίας ουσιώδους μεταποίησης»

Σύμφωνα με το άρθρο 60 παράγραφος 2 του ETK, «τα εμπορεύματα στην παραγωγή των οποίων συμμετέχουν μία ή περισσότερες χώρες ή εδάφη θεωρούνται ως καταγόμενα από τη χώρα ή το έδαφος στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία, ουσιαστική, οικονομικά δικαιολογημένη μεταποίηση ή επεξεργασία, σε επιχείρηση εξοπλισμένη για το σκοπό αυτό, η οποία κατέληξε στην παρασκευή ενός νέου προϊόντος ή αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο της παρασκευής».

Η έννοια της «τελευταίας ουσιώδους μεταποίησης» σημαίνει ότι η τελευταία ουσιαστική μεταποίηση ή επεξεργασία πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την παρασκευή ενός νέου προϊόντος ή να αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο της παρασκευής.

Στην πράξη, για να εκτιμηθεί πού πραγματοποιήθηκε η τελευταία ουσιώδης μεταποίηση, είναι αναγκαίο να ληφθούν πληροφορίες από τους οικονομικούς φορείς που συμμετείχαν στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης σχετικά με όλα τα χρησιμοποιηθέντα υλικά. Ειδικότερα, πρέπει να προσδιοριστούν τα μη καταγόμενα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν στην τελευταία χώρα παραγωγής. Πράγματι, τα εν λόγω μη καταγόμενα υλικά πρέπει να έχουν υποστεί ουσιαστική μεταποίηση ή επεξεργασία στην τελευταία χώρα, προκειμένου η καταγωγή των σχετικών αγαθών να αποδοθεί στην εν λόγω χώρα παραγωγής του τελικού προϊόντος.

Ουσιαστικά, το νέο αγαθό που παράγεται σε μία χώρα θα πρέπει να διαθέτει διακριτά χαρακτηριστικά και λειτουργίες που θα πρέπει να διαφέρουν από τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή του, προκειμένου να αποκτήσει την καταγωγή της εν λόγω ίδιας χώρας παραγωγής.

Το κριτήριο της «τελευταίας ουσιώδους μεταποίησης» πρέπει να ελέγχεται με δύο διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με το αν το υπό εξέταση προϊόν περιλαμβάνεται στο παράρτημα 22-01 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ETK (βλέπε σημείο 3.2.1) ή όχι (βλ. σημείο 3.2.2) (°).

3.2.1. Προσδιορισμός της καταγωγής για προϊόντα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 22-01 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ETK

Οι κανόνες που ορίζονται στο παράρτημα 22-01 (συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγικών σημειώσεων) εφαρμόζονται μόνο στα αγαθά που απαριθμούνται ρητά σε επίπεδο τουλάχιστον 4 ψηφίων του ΕΣ στο εν λόγω παράρτημα.

Τα αγαθά που απαριθμούνται στο εν λόγω παράρτημα θεωρούνται ότι έχουν υποστεί την τελευταία ουσιαστική μεταποίηση ή επεξεργασία, η οποία κατέληξε στην παρασκευή ενός νέου προϊόντος ή αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο της παρασκευής, στη χώρα ή στο έδαφος όπου ακολουθούνται οι βασικοί ή οι επικουρικοί κανόνες που παρατίθενται στο εν λόγω παράρτημα ή που ορίζεται από τους εν λόγω κανόνες. Για παράδειγμα, τα αγαθά που απαριθμούνται στο παράρτημα 22-01 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ETK περιλαμβάνουν ορισμένα γεωργικά προϊόντα (π.χ. κρέας, καφές, αλεσμένα δημητριακά), ορισμένα χημικά προϊόντα, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ενδύματα, υποδήματα, καθώς και ορισμένα προϊόντα σιδήρου και χάλυβα, μεταλλικά εργαλεία και μηχανολογικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρικών μηχανημάτων. Στην πραγματικότητα, ο κατάλογος είναι αρκετά περιορισμένος και δεν καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων που κατατάσσονται στην ενωσιακή Συνδυασμένη Ονοματολογία.

Οι κανόνες που εφαρμόζονται στα προϊόντα του παραρτήματος 22-01 παρατίθενται και επισημαίνονται στον πίνακα των «κανόνων του καταλόγου» (°). Όταν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός της τελευταίας χώρας παραγωγής με βάση τους ρητά απαριθμούμενους βασικούς κανόνες, ο προσδιορισμός αυτός θα πρέπει να γίνεται με εφαρμογή των «επικουρικών κανόνων» που καθορίζονται στην αρχή κάθε κεφαλαίου.

3.2.2. Προσδιορισμός της καταγωγής για προϊόντα που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα 22-01 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ETK

Για αγαθά που δεν απαριθμούνται στο παράρτημα 22-01 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ETK, η καταγωγή προσδιορίζεται κατά περίπτωση μέσω της αξιολόγησης τυχόν διαδικασιών ή εργασιών σε σχέση με την έννοια της τελευταίας ουσιαστικής μεταποίησης ή επεξεργασίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 60 παράγραφος 2 του ETK.

(°) Βλ. επίσης τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους μη προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής: <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-03/Guidance%20on%20non-preferential%20rules%20of%20origin.pdf>

(°) https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_el

Σε μια προσπάθεια να υπάρξει μεγαλύτερη εναρμόνιση ως προς την ερμηνεία της βασικής αρχής της «τελευταίας ουσιώδους μεταποίησης» για τα αγαθά που δεν απαριθμούνται στο παράρτημα 22-01 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ΕΤΚ, εκπονήθηκαν ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για τα εν λόγω προϊόντα, οι οποίες δεν είναι νομικά δεσμευτικές. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τα εν λόγω προϊόντα παρατίθενται επίσης (αλλά δεν επισημαίνονται) στον πίνακα των «κανόνων του καταλόγου» που αναφέρεται ανωτέρω.

Όταν ο κανόνας του καταλόγου δεν τηρείται στην τελευταία χώρα παραγωγής, η χώρα καταγωγής προσδιορίζεται με εφαρμογή των «επικουρικών κανόνων» που καθορίζονται στην αρχή κάθε κεφαλαίου.

Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς, καθώς και οι ανάδοχοι, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, θα πρέπει να τηρούν τους αντίστοιχους κανόνες και να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές που αναφέρονται στη μη προτιμησιακή καταγωγή (βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους μη προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής) ⁽⁷⁾.

Σε περίπτωση αμφιβολιών ως προς την καταγωγή των αγαθών ή για λόγους ασφάλειας δικαίου, οι ανάδοχοι, και ιδίως οι ΜΜΕ που ενδέχεται να μην διαθέτουν την αναγκαία εμπειρογνομosύνη, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για δεσμευτικές πληροφορίες καταγωγής. Για περισσότερες πληροφορίες: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/content/desmeytikis-pliofories-katagogis-0>

4. Υποχρεώσεις των επιλεγέντων προσφερόντων

Το άρθρο 8 του κανονισμού IPI επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις στους επιλεγέντες προσφέροντες στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων οι οποίες υπόκεινται σε μέτρο IPI, καθώς και στην περίπτωση συμβάσεων που ανατίθενται βάσει συμφωνιών-πλαισίων («call-off») και οι οποίες υπόκειντο στο μέτρο IPI, όσον αφορά: i) την υπεργολαβία· ii) την καταγωγή των αγαθών που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της σύμβασης· iii) την παροχή επαρκών αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με την υπεργολαβία και την καταγωγή των αγαθών, κατόπιν αιτήματος· και iv) την καταβολή αναλογικής επιβάρυνσης για τη μη τήρηση των υποχρεώσεων υπεργολαβίας και καταγωγής.

Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να περιλαμβάνουν στα έγγραφα δημόσιων συμβάσεων στα οποία εφαρμόζεται μέτρο IPI αναφορά στις εν λόγω υποχρεώσεις, ώστε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στις σχετικές διαδικασίες, και ιδίως οι ΜΜΕ, να έχουν πλήρη επίγνωση των εφαρμοστέων απαιτήσεων σε περίπτωση που τους ανατεθεί η σύμβαση.

4.1. Υποχρεώσεις σχετικά με την υπεργολαβία κατά την εκτέλεση της σύμβασης

Ως υπεργολαβία ορίζεται η διευθέτηση της μερικής εκτέλεσης μιας σύμβασης από τρίτο μέρος, μη συμπεριλαμβανομένης της απλής παράδοσης αγαθών ή μερών που είναι αναγκαία για την παροχή μιας υπηρεσίας.

Οι οικονομικοί φορείς στους οποίους έχει ανατεθεί σύμβαση για την παροχή υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων έργων) υποχρεούνται να μην αναθέτουν υπεργολαβικά πάνω από το 50 % της συνολικής αξίας της σύμβασης σε οικονομικούς φορείς που προέρχονται από τρίτη χώρα η οποία υπόκειται σε μέτρο IPI.

Στην περίπτωση δημόσιων συμβάσεων έργων, η απλή χρήση υλικών, αγαθών και κατασκευαστικών στοιχείων που πρόκειται να ενσωματωθούν σε μόνιμα έργα ή να αποτελέσουν μέρος αυτών στο πλαίσιο σύμβασης έργου δεν συνιστά υπεργολαβία και, ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον υπολογισμό για το όριο του 50 %. Για παράδειγμα, εάν η ανατεθείσα σύμβαση αφορά την κατασκευή γέφυρας, το κόστος των χρησιμοποιούμενων υλικών (όπως ο χάλυβας, το σκυρόδεμα, η πέτρα, η άσφαλτος κ.λπ.) δεν θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον υπολογισμό της αξίας της σύμβασης για τους σκοπούς του ορίου του 50 %.

Επιπλέον, τα αγαθά που αγοράζει ο ανάδοχος για να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης (όπως τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται από ανάδοχο προμήθειας για τη δοκιμή και την εγκατάσταση των παρεχόμενων αγαθών, ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται από ανάδοχο έργων για την κατασκευή ενός δρόμου, ένας ή περισσότεροι υπολογιστές που χρησιμοποιούνται από ανάδοχο παροχής υπηρεσιών για την εκπόνηση μελέτης) δεν θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον υπολογισμό της αξίας της σύμβασης για τους σκοπούς του ορίου του 50 %.

⁽⁷⁾ <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-03/Guidance%20on%20non-preferential%20rules%20of%20origin.pdf>

4.2. Υποχρεώσεις σχετικά με την καταγωγή των αγαθών που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της σύμβασης

Για τις συμβάσεις των οποίων το αντικείμενο καλύπτει την προμήθεια αγαθών, οι φορείς στους οποίους έχει ανατεθεί η σύμβαση υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι τα αγαθά ή οι υπηρεσίες που παρέχονται για την εκτέλεση της σύμβασης και κατάγονται από την τρίτη χώρα που υπόκειται στο μέτρο IPI δεν αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 50 % της συνολικής αξίας της σύμβασης.

Ως εκ τούτου, πάνω από το 50 % των αγαθών που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση συμβάσεων προμήθειας αγαθών πρέπει να κατάγονται από την Ένωση ή από τρίτη χώρα που δεν υπόκειται στο μέτρο IPI.

Στο όριο αυτό εμπίπτουν όλα τα αγαθά που πρέπει να παραδοθούν στο πλαίσιο σύμβασης προμήθειας. Ως αγαθά ορίζονται τα αγαθά που αναφέρονται στο αντικείμενο μιας διαδικασίας υποβολής προσφορών και στις προδιαγραφές της σχετικής σύμβασης, χωρίς όμως να καλύπτονται οι εισροές, τα υλικά ή τα συστατικά που ενσωματώνονται στα παρεχόμενα αγαθά. Κατά συνέπεια, τα υλικά, τα αγαθά και τα συστατικά μέρη που πρόκειται να ενσωματωθούν στα αγαθά που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης ή να αποτελέσουν μέρος αυτών δεν εμπίπτουν σε αυτό το κατώτατο όριο. Για παράδειγμα, εάν η σύμβαση αφορά την παράδοση ηλεκτρονικών συσκευών, οι ημιαγωγοί που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των εν λόγω συσκευών δεν θα υπολογίζονται για το όριο του 50 %, αλλά πάνω από το 50 % των εν λόγω ηλεκτρονικών συσκευών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης πρέπει να προέρχονται από χώρα που δεν υπόκειται στο μέτρο IPI.

Οι πληροφορίες σχετικά με την καταγωγή των χρησιμοποιούμενων αγαθών μπορούν να ζητηθούν από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα ανά πάσα στιγμή κατά την εκτέλεση μιας σύμβασης.

Εάν του ζητηθεί, ο επιλεγείς προσφέρων στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση πρέπει να δηλώσει ρητά ότι τα αγαθά που παραδόθηκαν κατά την εκτέλεση της σύμβασης πληρούν τις απαιτήσεις σχετικά με το όριο όσον αφορά την καταγωγή των παρεχόμενων αγαθών. Για τον σκοπό αυτό, ο ανάδοχος θα πρέπει να υποβάλει στην αναθέτουσα αρχή δήλωση, η οποία μπορεί να έχει την εξής διατύπωση: «Βεβαιώνω ότι το ποσοστό των αγαθών που παρέχονται για την εκτέλεση της σύμβασης XXX το οποίο κατάγεται από τ... [X], χώρα που υπόκειται στο μέτρο [XYZ] IPI της [ημερομηνία: ηη/μμ/εε], δεν υπερβαίνει το 50 %».

Η Επιτροπή συνιστά, στο πλαίσιο των διαδικασιών αξιολόγησης κινδύνου και ελέγχου σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 8 του κανονισμού IPI, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς να καλέσουν τον επιτυχόντα προσφέροντα να υποβάλει οικειοθελή δήλωση στην οποία προσδιορίζει το ποσοστό των αγαθών ή των υπηρεσιών που προέρχονται από χώρες που υπόκεινται σε μέτρα IPI ως προς τη συνολική αξία της σύμβασης.

Αυτή η οικειοθελής δήλωση θα πρέπει κατ' αρχήν να παρέχεται πριν από την τελική πληρωμή της σύμβασης και μπορεί να βασίζεται στα υφιστάμενα συστήματα ελέγχου της αλυσίδας εφοδιασμού και της ιχνηλασιμότητας που εφαρμόζει η εταιρεία στο πλαίσιο της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Όταν υποβάλλονται τέτοιες δηλώσεις, ο κίνδυνος καταστρατήγησης μπορεί να θεωρηθεί χαμηλότερος απ' ό,τι αν δεν υπάρχουν αυτές οι πληροφορίες.

4.3. Υποχρεώσεις σχετικά με την παροχή επαρκών αποδεικτικών στοιχείων κατόπιν αιτήματος

Ο ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίσει, κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να αποδείξει τη συμμόρφωση με το όριο που αφορά την καταγωγή των αγαθών. Στο πλαίσιο αυτό, αρκεί να παρασχεθούν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι περισσότερο από το 50 % της συνολικής αξίας της σύμβασης προέρχεται από την Ένωση ή από άλλες τρίτες χώρες που δεν υπόκεινται στο μέτρο IPI.

Στην πράξη, σε μια σύμβαση προμήθειας αγαθών μπορούν να ανακύψουν δύο περιπτώσεις:

- α) ο ανάδοχος μπορεί να αγοράσει τα τελικά αγαθά που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτέλεση της σύμβασης στην Ένωση (ή σε τρίτη χώρα) ή σε χώρα που υπόκειται στο μέτρο IPI, ή
- β) ο ανάδοχος μπορεί να παρήγαγε τα εν λόγω αγαθά χρησιμοποιώντας μέρη ή συστατικά τα οποία κατάγονται από την Ένωση (ή τρίτη χώρα) ή από χώρα που υπόκειται στο μέτρο IPI.

Οι μη προτιμησιακοί κανόνες καταγωγής, όπως εξηγούνται παραπάνω, εφαρμόζονται εξίσου και στις δύο περιπτώσεις.

Στην πρώτη περίπτωση, εάν τα εισαγόμενα τελικά αγαθά κατάγονται από χώρα που υπόκειται σε μέτρο IPI, το μερίδιό τους στη συνολική αξία της σύμβασης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % της αξίας της σύμβασης. Αυτό σημαίνει ότι πάνω από το 50 % των αγαθών που παρέχονται βάσει της σύμβασης θα πρέπει να κατάγονται από την Ένωση ή από τρίτες χώρες (εκτός των χωρών που υπόκεινται στο μέτρο IPI). Ο ανάδοχος μπορεί να αποδείξει τη συμμόρφωση με αυτό το όριο προσκομίζοντας τα σχετικά τιμολόγια και/ή συνοδευτικές δηλώσεις από εξωτερικούς προμηθευτές. Όταν στα τιμολόγια χρησιμοποιείται ξένο νόμισμα, η αξία του μετατρέπεται σε ευρώ με βάση τη συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ που ισχύει κατά τη στιγμή της αγοράς.

Στη δεύτερη περίπτωση, ο ανάδοχος πρέπει να αποδείξει ότι η πλειονότητα (άνω του 50 %) των αγαθών που παράγονται και παρέχονται βάσει της σύμβασης έχουν καταγωγή από την Ένωση ή από τρίτη χώρα (εκτός των χωρών που υπόκεινται στο μέτρο IPI). Αν και είναι δυνατή η χρήση συστατικών μερών τα οποία κατάγονται από χώρα που υπόκειται στο μέτρο IPI, τα μέρη αυτά πρέπει να έχουν υποστεί ουσιώδη μεταποίηση κατά τη διαδικασία παραγωγής, ώστε το τελικό προϊόν να αποκτήσει καταγωγή από την Ένωση ή τρίτη χώρα (εκτός των χωρών που υπόκεινται στο μέτρο IPI), σύμφωνα με τους μη προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής όπως αυτοί εξηγούνται ανωτέρω.

Ο ανάδοχος θα πρέπει να παρέχει κάθε πληροφορία, πιστοποιητικό, δικαιολογητικό έγγραφο ή δήλωση που να αποδεικνύει τη συμμόρφωση με το όριο όσον αφορά την καταγωγή. Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία συνίστανται σε έγγραφα που αποδεικνύουν ότι πάνω από το 50 % των αγαθών κατάγονται από την Ένωση ή από τρίτη χώρα που δεν υπόκειται σε μέτρο IPI. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν περιγραφή των διαδικασιών κατασκευής, συμπεριλαμβανομένων δειγμάτων, περιγραφών ή φωτογραφιών, η οποία επιτρέπει τον προσδιορισμό της καταγωγής των παρεχόμενων αγαθών. Τα αποδεικτικά στοιχεία μπορούν επίσης να συνίστανται σε δήλωση ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο από προμηθευτή αγαθών στην Ένωση, εάν ο ανάδοχος έχει αγοράσει τα αγαθά στην αγορά της Ένωσης.

Άλλα σχετικά έγγραφα μπορούν να είναι δηλώσεις ή πιστοποιητικά καταγωγής. Τα έγγραφα αυτά μπορούν να εκδίδονται από τον αρμόδιο φορέα της δηλωθείσας χώρας καταγωγής των αγαθών (για παράδειγμα, το εμπορικό επιμελητήριο). Ωστόσο, οι εν λόγω δηλώσεις ή πιστοποιητικά καταγωγής δεν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την ακρίβεια της δηλωθείσας καταγωγής, καθώς οι τρίτες χώρες ενδέχεται να έχουν διαφορετικούς κανόνες όσον αφορά τον προσδιορισμό της καταγωγής των αγαθών. Αυτού του είδους τα πιστοποιητικά παρέχουν απλώς μια ένδειξη σχετικά με τον τόπο παραγωγής ή προέλευσης των αγαθών. Ως εκ τούτου, οι δηλώσεις/πιστοποιητικά καταγωγής δεν πρέπει να θεωρούνται ως νομική απόδειξη, αλλά ως χρήσιμο στοιχείο για τον προσδιορισμό της καταγωγής, το οποίο μπορεί, σε περίπτωση αμφιβολιών, να διευκολύνει τους περαιτέρω ελέγχους.

4.4. Υποχρεώσεις σχετικά με την καταβολή αναλογικής επιβάρυνσης

Όταν η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι ο ανάδοχος δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) ή όταν έχει εύλογες αμφιβολίες σχετικά με την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων που υπέβαλε ο ανάδοχος σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ), μπορεί να επιβάλει αναλογική επιβάρυνση μεταξύ του 10 % και του 30 % της αξίας της σύμβασης [σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο δ)]. Το πραγματικό ποσό της επιβάρυνσης αυτής θα πρέπει να καθορίζεται κατά περίπτωση και μπορεί να εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από το ποσοστό των αγαθών ή των υπηρεσιών για το οποίο υπάρχουν εύλογες αμφιβολίες.

5. Πώς και πότε θα πρέπει οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς να εφαρμόζουν μέτρο IPI

Ο κανονισμός IPI προβλέπει, στο άρθρο 6 παράγραφος 4, ότι το μέτρο IPI εφαρμόζεται μόνο σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη από όριο το οποίο καθορίζεται από την Επιτροπή υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων της έρευνας και των διαβουλεύσεων, και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που ορίζονται στην παράγραφο 3 (*). Η εν λόγω εκτιμώμενη αξία θα πρέπει να είναι ίση ή μεγαλύτερη των 15 000 000 EUR χωρίς ΦΠΑ για έργα και παραχωρήσεις, και ίση ή μεγαλύτερη των 5 000 000 EUR χωρίς ΦΠΑ για αγαθά και υπηρεσίες.

Για την εφαρμογή των ορίων που προβλέπονται στον κανονισμό, οι σχετικές εκτιμώμενες αξίες των συμβάσεων θα πρέπει να υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ, το άρθρο 5 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 16 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ αντίστοιχα.

(*). Ειδικότερα: α) την αναλογικότητα του μέτρου IPI σε σχέση με το μέτρο ή την πρακτική της τρίτης χώρας και β) τη διαθεσιμότητα εναλλακτικών πηγών εφοδιασμού για τα σχετικά αγαθά και υπηρεσίες, προκειμένου να αποφευχθούν ή να ελαχιστοποιηθούν σημαντικές αρνητικές συνέπειες για τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς.

Ένα μέτρο IPI εφαρμόζεται μόνο στις καλυπτόμενες διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων οι οποίες έχουν δρομολογηθεί μεταξύ της έναρξης ισχύος του εν λόγω μέτρου IPI και της λήξης, της ανάκλησης ή της αναστολής του.

Για τις συμβάσεις-πλαίσια, τα μέτρα IPI θα εφαρμόζονται μόνο μία φορά κατά την ανάθεση της συμφωνίας-πλαισίου. Τα μέτρα IPI δεν εφαρμόζονται σε συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο (στο επονομαζόμενο στάδιο «call-off»).

Ο κανονισμός IPI προβλέπει, στο άρθρο 13 παράγραφος 2, ότι οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή μέσω της βάσης δεδομένων Tenders Electronic Daily (TED) σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων IPI, στο πλαίσιο των πληροφοριών σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων. Η έκθεση αυτή θα περιλαμβάνει, για κάθε σχετική διαδικασία, πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων IPI, τον αριθμό των προσφορών που ελήφθησαν από τρίτες χώρες που υπόκεινται στο σχετικό μέτρο IPI, τον αριθμό των προσφορών για τις οποίες εφαρμόστηκε αποκλεισμός προσφοράς ή προσαρμογή βαθμολογίας, και την εφαρμογή ειδικών εξαιρέσεων από το μέτρο IPI.

Η TED θα περιλαμβάνει πεδία ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό, τα οποία θα πρέπει να συμπληρώσουν οι αναθέτουσες αρχές.

Τα μέτρα IPI που λαμβάνουν τη μορφή προσαρμογής της βαθμολογίας θα πρέπει να εφαρμόζονται στο στάδιο της αξιολόγησης των κριτηρίων ανάθεσης (και πιο συγκεκριμένα κατά τον υπολογισμό της τελικής βαθμολογίας).

Τα μέτρα IPI που λαμβάνουν τη μορφή αποκλεισμού θα πρέπει να εφαρμόζονται στο στάδιο της αξιολόγησης των κριτηρίων επιλογής.
